

CZĘŚCI MASZYN	NORMA BRANŻOWA	BN-88
	Nakrętki lotnicze sześciokątne do zabezpieczeń oraz do połączeń nie podlegających obliczeniom	1117-26
		Grupa katalogowa 0515

1. **Przedmiot normy.** Przedmiotem normy są nakrętki sześciokątne do zabezpieczeń oraz do połączeń nie podlegających obliczeniom stosowane w konstrukcjach lotniczych.

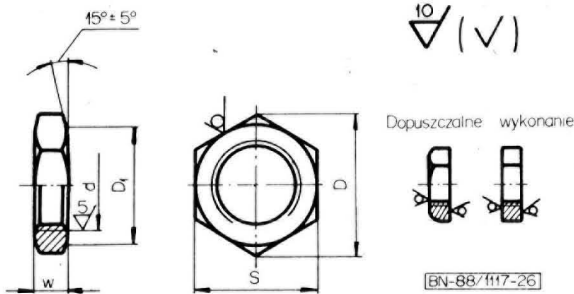
2. **Odmiany.** W zależności od występowania otworów na zabezpieczenie rozróżnia się dwie odmiany nakrętek:
— bez otworów na zabezpieczenie — nie wyróżniane w oznaczeniu,
— z otworami na zabezpieczenie — 2K lub 3K wg BN-80/1110-02.

3. **Przykład oznaczenia**
a) nakrętka sześciokątnej do zabezpieczeń z gwintem M8, bez otworów na zabezpieczenie, ze stali 30HGSA,

z powłoką ochronną cynkową, chromianowaną (Zn c):
NAKRĘTKA M8-30HGSA-Zn c BN-88/1117-26
b) nakrętka sześciokątnej do zabezpieczeń z gwintem M8, z dwoma otworami na zabezpieczenie (2K), ze stopu aluminium PA7, z powłoką ochronną tlenkową chemiczną (Ox):

NAKRĘTKA M8-2K-PA7-Ox BN-88/1117-26
c) nakrętka sześciokątnej do zabezpieczeń z gwintem M18×1,5, lewym (LH), z trzema otworami na zabezpieczenie (3K), ze stali A11, z powłoką ochronną cynkową, chromianowaną (Zn c):

NAKRĘTKA M18×1,5LH-3K-A11-Zn c BN-88/1117-26
4. **Wymiary w mm** — wg rysunku i tabl. 1.

Tablica 1

$d^{(1)}$	S h_{12}	w h_{14}	D min	D_1 min	Orientacyjna masa 1000 sztuk nakrętek, kg		
					ze stali	ze stopu aluminium	z mosiądzu
M2	4	1,6	4,4	3,7	0,27	0,10	0,20
M2,5	5	2	5,6	4,3	0,30	0,11	0,30
M3	5,5		6,0	4,8	0,41	0,15	0,40
M4	7	2,5	7,8	6,3	0,52	0,19	0,58
M5	8		8,8	7,3	0,63	0,23	0,73
M6	10	3,5	11,0	9,2	1,50	0,55	1,65

Zgłoszona przez Instytut Lotnictwa (O)
Ustanowiona przez Dyrektora Instytutu Lotnictwa dnia 5 grudnia 1988 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 lipca 1989 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 1/1989, poz. 2)

cd. tabl. I

$d^{1)}$	S h_{12}	w h_{14}	D min	D_1 min	Orientacyjna masa 1000 sztuk nakrętek, kg		
					ze stali	ze stopu aluminium	z mosiądzu
M8	12	4	13,2	11	2,70	1,00	3,00
M8×1					2,65	0,98	2,94
M10	14		15,5	13	3,40	1,20	3,70
M10×1					3,33	1,18	3,63
M12×1,5	17	5	18,8	16	6,10	2,20	6,70
M14×1,5	19		21,1	18	7,00	—	—
M16×1,5	22	6	24,6	21	11,70	—	—
M18×1,5	24	7	26,8	23	15,70	—	—
M20×1,5	27		30,2	26	18,80	—	—
M22×1,5	30	8	33,6	29	27,50	—	—
M24×1,5	32		35,8	31	29,40	—	—
M27×1,5	36	10	40,3	35	47,10	—	—
M30×1,5	41		46,3	40	63,00	—	—
M36×1,5	50	12	56,7	49	114,00	—	—
M42×1,5	55	14	62,5	54	143,00	—	—

¹⁾ Nakrętki M2,5 ÷ M24×1,5 ze stali A11 mogą być wykonywane z gwintem lewym wyróżnionym w oznaczeniu symbolem LH.

¹⁾ Nakrętki M2,5 ÷ M24×1,5 ze stali A11 mogą być wykonywane z gwintem lewym wyróżnionym w oznaczeniu symbolem LH.

5. Materiał, powłoki ochronne i obróbka cieplna — wg tabl. 2.

Tablica 2

Wielkość nakrętki <i>d</i>	Materiał		Powłoka ochronna			Obróbka cieplna
	gatunek	norma	rodzaj	symbol	grubość w μm	
M2 ÷ M42×1,5	A11	PN-73/H-84026	cynkowa chromianowana	Zn c	6 ÷ 9	—
M5 ÷ M42×1,5	30HGSA	PN-72/H-84030		kadmowa chromianowana		Cd c
M2 ÷ M42×1,5	H17N2	PN-71/H-86020	tlenkowa chemiczna	Ox	nie normalizuje się	$R_m = 930 \pm 100 \text{ MPa}^{2)}$
M2 ÷ M12×1,5	PA7	PN-79/H-88026				—
	MO59	PN-77/H-87025				—
	MO59 ³⁾ do wyrobów niemagnetycznych					—

¹⁾ Dopuszcza się przy hartowaniu izotermicznym $R_m = 980^{+350}_{-100} \text{ MPa}$.

²⁾ Nakrętki ze stali H17N2, z gwintem M3 i mniejszym nie podlegają obróbce cieplnej.

³⁾ Do oznaczenia przyjmuje się symbol — MO59ant.

Dopuszcza się po uzgodnieniu pomiędzy wytwórcą i odbiorcą inne gatunki materiału oraz w zależności od warunków eksploatacji inne rodzaje powłok ochronnych wg PN-87/L-82060.

6. Pole tolerancji gwintu — 6H dla nakrętek M5 i mniejszych, 5H6H dla nakrętek powyżej M5 — wg PN-83/M-02113.

7. Zakończenie gwintu — wg BN-76/1110-06.

8. Pozostałe wymagania oraz badania — wg PN-87/L-82060.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Instytut Lotnictwa, Warszawa.

2. Normy związane

PN-73/H-84026 Stal automatowa. Pręty, walcówka i drut. Wymagania i badania

PN-72/H-84030 Stale stopowe konstrukcyjne. Gatunki

PN-71/H-86020 Stal odporna na korozję (nierdzewna i kwasoodporna). Gatunki

PN-77/H-87025 Mosiądz do przeróbki plastycznej. Gatunki

PN-79/H-88026 Stopy aluminium do przeróbki plastycznej. Gatunki

PN-87/L-82060 Nakrętki lotnicze. Wymagania i badania

PN-83/M-02113 Gwinty metryczne. Tolerancje

BN-80/1110-02 Śruby, wkręty i nakrętki lotnicze. Odmiany wykonania z otworami lub rowkami

BN-76/1110-06 Zakończenia oraz wyjścia i podcięcia gwintów

3. Normy zagraniczne

Francja NF L 22-435B Boulonnerie aéronautique. Écrous hexagonaux haute réduction, surplats normaux. Filetage ISO à droite — classe tolérances 4H5H suivant — diamètre

ZSRR OCT 1 33033-80 ÷ OCT 1 33040-80 Гайки шестигранные для нерасчетных соединений и стопорения. Конструкция и размеры

4. Zgodność normy z normami OCT 1 33033-80 ÷ OCT 1 33040-80

W normie przewiduje się dla nakrętek M3, M4 i M5 tolerancję gwintu 6H, a normy OCT 1 33033-80 ÷ OCT 1 33040-80 — tolerancję 7H.

W normie nie przewiduje się nakrętek ze stali 13H11N2W2MF, jednak w przypadkach uzasadnionych, po uzgodnieniu pomiędzy wytwórcą i odbiorcą dopuszcza się wykonywanie nakrętek z gatunków materiału nie przewidzianych w normie.

Ponadto w normie przewiduje się dodatkowo nakrętki z gwintem M8×1 i M10×1.

W zakresie pozostałych wymagań — norma zgodna.

5. Symbol wg SWW — 0653-52 i 0653-62.

6. Autorzy projektu normy — mgr inż. Stanisław Książek, mgr inż. Jerzy Macyk — Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego PZL-MIELEC w Mielcu, Wojciech Suchodolski — Instytut Lotnictwa, Warszawa.